

99

5.46
5.01

Nr. _____ de ordine din mapă.

Lucr. 7. 9. 1

REPUBLICA POPULARA ROMÂNĂ

MINISTERUL ARTELOR ȘI INFORMAȚIUNILOR
ARHIVA COMISIUNII MONUMENTELOR ISTORICE

ANUL 194 _____

MAPA Nr. _____

FASCICULA Nr. _____

In această fasciculă sunt grupate toate actele relative la:

Teleorman
Hortuati - Teleorman
Căt. Pălticeni, cor. Hortuati, jud. Teleorman
Clădirea - 1921

142

99

CHESTIONAR

PRIVITOR

LA MONUMENTELE ISTORICE

(Acest chestionar se va completa și înainta cu adresă oficială pe numele: D-lui Președinte al Comisiei Monumentelor istorice, Administrația Casei Bisericii, în interval de două săptămâni dela ziua primirii lui).

Județul *Teleorman*

Comuna *Atârnați*

Cătunul

1) *Felul monumentului.*

Numele și hramul.

Mănăstire

Schit

Biserică parohială

Adormirea Maicii Domnului

Biserici filiale

(Pentru fiecare biserică filială se va face chestionar aparte)

2) *E de zid sau de lemn? E dreptunghiulară sau cu sănuri?*

De zid; dreptunghiulară.

3) *Care e anul de fondare și numele ctitorilor? (Se va da numele ctitorilor de pe pisanie pomelnice și portrete ctitorești).*

S'a zidit în 1832, de Dumnealui Biv vel sluger Dimitrie Borolo și fiica Dml. Elena. Alături cu

acești 2, preotii au obisnuit a mai pomeni ca ctitor și pe Pârvan. Pomelnice ctitoricești nu există

4) *Ce inscripții de fondare, săpate în piatră și lemn, sau zugrăvite sunt? (pe cât se pot descifra).*

În stobor, d'asupra uzei prin care se intra în naos, e săpată într'un bloc

de piatră zidit în zid, următoarea pisanie în slova veche: « Această sfântă Biserică s'a zidit din temelie de Dml. Biv vel sluger Dimitrie Borolo: fiica Dml. Elena. leat de la DL nostru Is. Ha. 1832 »

Mai jos, pe zid, sub precedentă pisanie, e următoarea în litere latine: « S'a reparat radical în anul 1907 cu ajutorul onoratei primărie și a cător-va enoriași, prin stăruința Preotului Paroh Sachelare Marin Ilescu »
Pictor Belizărie

Pentru fiecare biserică, indiferent de anul când a fost clădită, se va alcătui chestionar aparte.

5) Ce clădiri sau ziduri sunt pe lângă biserică și ce vechime au? În fața Bisericii e o clopotniță de zid, construită în 1894. Sub clopotniță d'o parte și d'alta a gangului sunt 2 o daite construite în 1913. Biserica e sprijinită prin 6 picișare (contraforti) de cărămidă făcute în 1894. Lățimea contrafortelor (grosimea) e de 90 c.m.

6) Are biserica pridvor cu stâlpi înflorați și chenare împodobite la uși și ferestre? Are stâlpi, dar nu înflorați.

7) Are pietre de morminte vechi? Ce inscripții au? (pe cât se pot citi). Da. Cum intri în naos, la dreapta, e o lespede de piatră, lungă de 1,80 și lăta de 0,80 cu un chenar foarte frumos. Inscriptia e aproape indescifrabilă, din cauză că s'a tocit de picișare, fiind la acelaș nivel cu pardoseala și neîmprejmuită. Din crâmpiele ce se pot deslusi, rezultă că a sub această piatră se odihnesc vasele răposatului fericit chitor Biv vel Pluger Dimitrie Borolo + 1833.

8) Zăgrăvelile sunt vechi sau noi? E nouă: din 1907 / făcută de Pictorul D. Pedinafara bisericii sunt zăgrăveli? Belizarie, afara de tâmplă care veche. Pe dinafara nu sunt zăgrăveli. Au fost până în 1907, (30 de sfinte pictate de jur împrejurul Bisericii, busturi în cercomferențe cu diametru de 30 c.m., sub strășină) când devenind aproape indescifrabile s'au sters.

9) Tâmpla e de zid sau de lemn? E de lemn. Vechimea ei nu se știe precis. Se spune că ar fi din 1858, până atunci fiind de zid. Tăvanele împărătești sunt, pare se din 1832.

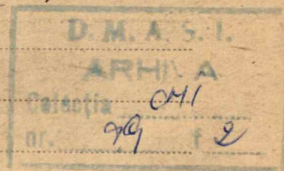
10) Câte strane vechi și sfeșnice de lemn sculptate sunt? Nici una.

11) Inventariul icoanelor vechi de la tâmplă și din biserică, chiar a celor scoase din uz, cu arătarea inscripțiilor ce au, și numele sfinților ce reprezintă.

În biserică nu e nici o icoană veche, în afara de cele de pe tâmplă: Manducătorul, Marea Domnului, Adormirea Maicii Domnului, Sf. Nicolae, 10 prooroci, lăstari în cercuri cu diametrul de 30 cm și Marea Domnului, în mijlocul lor, cerc cu diametru mai mare. Deasupra Tâmplei Iusoane (40/29 cm) reprezentant 8 prăznice. Nici o icoană n' are inscripție, afară de aceea a Sf. Nicolae, de pe tâmplă, care are pe un colț următoarea scriitură: « cu Rețuiala Dnului Demetru Borolăvet Sluger, zugrăvită de robul lui D-zeu Ioan Halepliu și -racul lui David Monahul 1831 »

12) Inventarul candelelor, cădelnițelor, discurilor, ripidelor, chivoturilor, crucilor de lemn ferecate, pastalelor, potirelor, și al întregii argintării vechi, precum și al candelabrelor vechi, (indicându-se inscripțiile ce au pe cât se pot ceti).

Nici una mai veche de 1869. -

13) Inventariul vestimentelor vechi, chiar a celor scoase din uz.

Nimic. —

14) Ce pomelnice vechi, manuscrise sau documente sunt? (Inventarul lor).

Nimic.

15) Inventarul cărților vechi de Cărți vechi nu sunt de cât 2: a) Un slujbă, cu arătarea titlurilor lor. vechi mare, tipărit în « crăiasa Tipografie a Universității din Pesta » la 1844 în timpul lui Francisc Ier, cu blagoslovenia lui Ștefan Șrahmurovici al Carlovățului; b) Un rând de mineie tipărit la 1831 în Monastirea Neamțului, cu indemnul și blagoslovenia « Prea Sfințitului al Moldovei și Bucurei Veniamin ».

16) Ce clopote vechi sunt și ce inscripții au? Nu unul mare vechi de 1869.

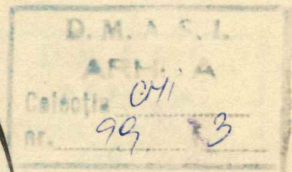
17) Când s'a făcut ultima reparație mare a bisericii; s'a păstrat ce era vechi? Nu, pentru că pictura exterioară era aproape indescifrabilă și pe alocuri dărătă. Totuși: Wanghelstiu de bolta sunt tot cu vechi, refăcute.

18) Ce legende istorice se povestesc despre acest sfânt locaș? Vezi anexa

19) Ce lucruri istorice sunt prin prejur: palate domnești, case boierești, cule, case vechi țărănești, câmpuri de luptă, cruci de piatră mari (cu inscripția pe cât se poate descifra). În sept. 1596, Mihail viteazul a ucis la o depărtare de mai puțin de un kilometru de biserică 500 de Turci (așa scrie Tricleru). De asemenea se văd ramăsite (hidarie stranică în pământ) dintr-o clădire care se spune că a fost o monastire de caligări.

Semnătura Parohului (Superiorului), Econ. Havarofor M. Ilescu
Sigiliul Bisericii (Mănăstirii)

St. Iancu
e refuzat a le accepta
hectonarele putine
mențione în a mea
Gon. Stimate Domnule Locotenent,

Cu ocazia întâlnirii de Sâmbătă;
am primit a vă povesti ceva despre trecutul
- desigur - al satului meu; și am rămas, atunci,
cu impresiunea că v'a interesat, oare și ce, -
aceste povestiri. De atunci am mai rămas și
cu obligațiunea de a vă scrie un scurt memoriu
- respectiv de localitate - în nădejdea că pe
urma lui e posibil să aflăm mai multe.

Am scris, în acest sens, rândușile ce
acelătur prezentei și vi le predau cu bucurasă
grabă desi.... la întâmplare.

... Dacă pe urma lor o mai eși vre o
noutate eu voi fi foarte fericit. Dacă nu...
în nici un chip nu voi fi păgubit, ci, tot un
câștig, că am ~~scris~~ multumirea sufletească
de a împărtăși și altora ceva despre
satul pe care îl păstoresc și îl iubesc.

Al D-voastră cu multa stima

Ion. M. Niculescu

28 Mai 1922.

Stărnău - Clewomay

D. M. A. L.
ARHIV
Colectia CM
nr. 99 4

Comuna Atârnat
din

Ind. Telesman.

În partea de răsărit a Jud. Teleorman,
pe goseana județeană Alexandria-Giurgiu,
la 13 Km de Alexandria și la 39 Km de Giurgiu,
e Comuna Atărnăți, compusă din 2 sate: A-
tărnăți, reședință și Putinteiu, cătun; amândo-
na așezate pe valea și pe albia râului Teleor-
man, primul pe dreapta apei, secundul pe stân-
ga ei. -

Atărnăți are azi 267 case cu 1504 suflete;
Putinteiul „ 148 „ 928 „

Distanța până la Hotarul Județului (în
spr. Vlasca) e de 8529 metri. -

Putinteiu e mai vechiu de cât Atărnăți.
E menționat în „istoria Daciei” a lui Dionisie Fo-
tino.

Nu știu dacă e menționat și în nomen-
clatura lui Constantin Mavrocordat. Se zice că
există, ca sat, chiar pe vremea lui Mihail vitea

zul, ai cămii generali: Radu, Preda și Stroe Buzescu
mai înainte de luptele de la Putintei și Stănești
(Vlasca) din 1595, au avut crâncene ciocniri cu
Tătarii aici în Putintei. —

E de notat că în vîile din marginea din
sine răsărit a satului s'au găsit pe tota în-
ținderea lor crani și oase, ceea ce ar conchi-
de că acolo au fost luptele. —

Nu cunosc origina numelui de Putintei.

Biserica actuală a cătunului e ridicată în
1826 și are următoare legenda:

Înainte de 1826, se afla pe locul unde se
află acum Biserica Putinteiului o bisericuță
de lemn. În acele timpuri, de nesigură victorie,
Turcii au fost jefuind și omorînd fără nici o
sfială pe ori unde au fost trecând și pe ori ci-
ne au fost căsărînd; iar lumea de sperîmă, la
vestea apariției lor, a fost hăjenînd, adică
a fost fugind pe unde a putut, năpustindu-și
casele și lăsînd satele prustii. În timpul unei
asemenea hăjenii, un foc a izbucnit în câmp;
cum? nu se știe. Și, fiind că lumea a fost
fugită, toată, și câmpurile pline de hălărui us-
cate, focul s'a întins, fără să dea de vre un
obstacol, pînă în preajma Putinteiului, unde

a ars și Biserica, care era în marginea satului.

Când locuitorii au venit înapoi din bătănie și au găsit biserica arsă, s'au întristat și au plâns înțormăi ca Ișreii când au scăpat din robia Babilonului și s'au întors în Ierusalim, unde au găsit restitul templu al lui Solomon distrus; iar Președintele de atunci - Popa Dinică Sin Niculae, - ca un nou prooroc Agha, i-a mângâiat și punându-se în fruntea lor, a procedat la colectarea fondurilor necesare pentru ridicarea unei noi biserici. Bătrânii spun, că au avut de la înaintașii lor că Popa Dinică a „proștit” adică a solicitat ajutor până „și Decindea” (în Bulgaria). -

(Legenda de mai sus o știu din gura Babii Păuna G. Badea moartă în 1913, în vârstă de 103 ani, deci născută în 1809, și mi-a fost repetată încă de mulți alții. -

Satul Atârnatu^{1/} e mai nou. Cu privire la începutul lui, care, în pozițiunea lui actuală, pare a fi cam pe la 1800 există

^{1/} Nu știu dacă acest nume figurează la Divizia Fântâna ~~și~~ în nomenclatura lui Const. Mavrocordat.

o legendă, care îi explică și numele de Atârnati.
Această legendă o știu din gura lui Moș Lisu Șerbu
mort în 1903 de 90 de ani, deci născut la 1813.
Yato: „După răzvrătirea lui Tudorin (1821),
Turcii intrând în țară, au început o groaznică
represivă. Ca să pedepsască pe răzvrătiți, au
fost ridicați spânzurători, ^{în diferite puncte ale țării,} în care au execu-
tat pe toți cei ce au făcut revoluția sau au
fost simpatizant cu ea. ^{O astfel de spânzurătoare a fost și aici.} Ca să facă să dispară
gustul în viitori pentru o astfel de răzvră-
tire, ei au fost lăsând trupurile celor spân-
zurati, ~~pe pământ~~ ^{pe pământ} ~~întregi~~, atârnați, ca, toți să
vază și să se intimideze. De la acest a-
târnat a rămas numele satului de, Atâr-
nați.”

Spânzurătoarea a fost așezată dincolo de
Telisman, la răsărit, sub poala dealului, în
marginea Pădurii „Cerneala”, care, și ea, și-ar
deține numele de la lumea Cernită, care
venea să plângă pe ai lor spânzurați aici
de Turci. —

Biserica Satului Atârnati are numătoarea
pizanie: „Această Sfântă Biserică, s'au ridicat
din temelie de dnl. Biv Vel Sluger Dimitreke
Borolo: fiica dnl. Elena, leat de la Dl nos-

În Is. Hs. 1832.

Are și următoarea legendă:

Înainte de 1832, cete de haiduci au fost cutreierând prin munții de „decindea” omorând și jefuind. Între multele cete de acest fel, a fost și una formată din 13 inși, unii turci alții bulgari, sub conducerea unui căpitan turc. În incursiile sale, acest căpitan turc sărind într-un sat o fată tânără și frumoasă - bulgaroaică - și plăcându-i, a pus ceata și a răpit-o. Dar unul dintre haiduci cu numele de Pârvan, îndrăgostindu-se și el de fată, i-a propus ca s-o scape din ghiarele Turcului cu condițiunea ca ea să ^{sa rămâne} primească cu ~~el~~ - ca soție a lui - (a lui Pârvan). Fata a primit propunerea, preferând pe Pârvan ca bulgar și creștin, turcului, ca păgân, din mâna caruia ea nu mai vedea vre un alt chip de scăpare. Și, amândoi, Pârvan și fata, combinând un plan, omorâre atât pe căpitan cât și pe ceilalți cetari. (Legenda nu spune dacă pe toți sau numai parte din ei) Rămânând stăpâni peste mult aur adunat de ceată în decurs de mulți ani, Pârvan îl ~~lăsa~~ și trecând Dunărea, dincoace, împreună cu Tovarăsa sa,

o legendă, care îi explică și numele de Atârnati.
Această legendă o stă din gura lui Moș Lisu Lărbu
mort în 1903 de 90 de ani, deci născut la 1813.
Ţat'o: „După răzvrătirea lui Tudorin (1821),
Turcii intrând în țară, au început o groaznică
represivă. Ca să pedescască pe răzvrătiți, au
fost ridicați spânzurători ^{în diferite puncte ale țării,} în care au execu-
tat pe toți cei ce au făcut revoluția sau au
fost simpatizant cu ea. ^{O astfel de spânzurătoare a fost și aici.} Ca să facă să dispară
gustul în viitori pentru o astfel de răzvră-
tire, ei au fost lăsând trupurile celor spân-
zurati, ~~zăpătați~~ ^{zăpătați, întregi,} atârnați, ca, toți să
vază și să se intimideze. De la acești a-
târnați a rămas numele satului de, Atâr-
nați?”

Spânzurătoarea a fost așezată dincolo de
Teleorman, la răsărit, sub poala dealului, în
marginea Pădurii „Cerneala”, care, și ea, și-ar
dăruie numele de la lumea Cernită, care
venea să plângă pe ai lor spânzurați aici
de Turci. —

Biserica Satului Atârnați are următoarea
pizanie: „Această sfântă Biserică, s'au zidit
din temelie de dnl. Biv vel Sluger Dimitrie
Borolo: fiica dnl. Elena, leat de la Dl. nos-

suie pe valea Vegii și a Teleormanului până la
satul Atârnatu, care atunci era în formare,
și se așezară și ei aci. Satul fiind nou, nu
avea biserică. El, Pârvan, simțindu-și sufletul
asuprit din timpul haiduciei, pe de altă parte
stăndu-și și în pungă plină cu aur, voieste
să și isprăvească păcatele, zidind el, cu a sa
Keltiniala biserică ce trebuia ^{acel} este însă împiedicat
de proprietar, biva vel slugerul Dimitrake Borolo,
care nu se știe din ce pricină, poate din pricina
amorului propriu, și a calității sale de proprietar,
nu-l lăsa să și împlinească dorința. În urmă,
Borolo începând el zidirea bisericii, aproape de ispră-
venie, isprăvi banii. Atunci recurse la Pârvan, care
i-i oferi bucuras cât a trebuit. Unii spun că Par-
van dăruia cu toată inima și fără nici o pretentie
de rambursare acesti bani; iar alții spun că a
primit în schimb uzufructul moșiei sau a unei
parti din moșie pe trei ani. —

Fapt e însă, că noi preotii bisericii am pri-
mit de la înaintașii noștri a promeni ca
ctitori ai bisericii pe "Pârvan, Dimitrie și
Elencia".

Pârvan haiducul a fost urmând aci, în

multe rînduri, de cete de turci, cari veneau să răz-
bune pe cetășii omorâți de el și să 'l jefuiască.
A fost însă destul de abil, ca să se ascundă și
să scape.

Păruan a lăsat după el un fecior: Petru.
Petru a lăsat pe Pancu (Pancă) mort în 1900
și îngropat de sîntsemnatul; iar Pancu a lăsat
pe Criștea care este azi în varstă de 62 ani,
enorias cu multă omenie și cu oarecare stare
în Parohia Atârnați. -

Dupa moartea lui Borobă moșia a trecut în
stăpînireă fîicei sale Elena, cunoscută aici mai
mult sub numele de cocoana Lintă, căsătoria
ta cu Alecu Pichilaru (Sachelarie?). Aceștia
au vîndut-o în 1860 lui Torgu Scărlătescu (tatal
compozitorului Tonel Scărlătescu și al D^{rei} Alice (A-
lexandrina) Scărlătescu, ^{actuală} profesoară de limba și li-
teratura franceza la Universitatea din Viena.
Scărlătescu sîrăcind din cauza unor deprinderi
urâte a ipotecat ^{moșia} lui Hagi Pandele (socrul
jurisconsultului Profesor Disescu) Scoasa în vanzare
prin licitație publică e cumpărată de Torgu
Cantilli (fost ministru și profesor de drept penal
și procedură la facultatea de drept din București) care
tocmai castigase un lot mare la o lotărie tur-

1) Cea din tîm femeie profesoară la acea Universitate (Ziarele spun)

cească. Cantilli murind în 1908, fără moștenitori
directi, fiind celibatar, moșia s'a împărțit între
13 conmoștenitori - colaterali - dintre care numai câțiva
mai stăpânesc și azi loturile lor. Cei alți și le au
vândut, ~~unii~~ la diverși. -

La răsărit de Atârnați, dincolo de apa T. -
leormanului este o proiană ^(lunca) (mărginită la Răsă-
rit și M. Zi' de dealuri. Pe dealul din spre M. Z.
e Pădurea Cerneala, despre care s'a pomenit
mai sus. -

Pe tot întinsul acestei ^{lunci,} ~~proiane~~ care are o su-
grafața ca de 10 Hectarii, s'au găsit
până mai anii trecuți Cranii.

Locuitorul Bancu D. Andrei, a decla-
rat scriitorului acestor rînduri, că ^{lunca} ~~proiana~~
care acum e ^{grădina de zarzavat} ~~campania în grădina de~~
~~zarzavat~~ a fost arată pentru prima oară
cam pe la 1870; și că el, Bancu, a fost
mănănd vitele la plugul ^{lui tat-sa} ~~lunci~~, - spunea
el, - la tot pasul, plugul scotea câte
o căpatină de om.

Iar locuitorul Mitruș I. Roman mi a de-
clarat că săpând, ~~cu~~ vre o 8, 9 ani,
/Aici e o noștină, foarte interesantă de povestit.

D. M. A. S. C.
ARH. S.
Colecția 98/99
CM

~~mulțumind~~ o răsadnă, cu bulgarul Costea Ivanof,
a scos trei căpătâni tot mai lângă pod. —

Puind în legătură aceste fapte, cu oare cari
bătălii din diferite carti, ar rezulta, că aci a
avut loc o luptă între Mihail viteazul și
Turci în Sept. 1596..

Într'adevăr, în istoria românilor de Br.
Tocilescu (pag. 127) citește: După aceea ca să în
răzbane, adună o nouă armată de 12.000 de os-
tasi, trece Dunarea pe la T. Măgurele, după ce tăiase
la Apa Teleormanului vre o 500 de Turci, cuprinde
și darîmă Nicopoli: etc..."

Tar în „dicționarul geografic, statistic, eco-
nomic și istoric al Jud. Teleorman” de Pandele
Georgescu - 1897, — carte premiată de Societatea
Geografică română, la pag 334 citim:
„În timpul luptelor lui Mihail viteazul, punctul
T. Măgurele a fost locul multor întâmplări
însemnate. Dunărea fiind înghețată în iarna
anului 1596, o parte din trupele eroului, tre-
cură și pe aci, cuprinse pînă și darîmă Ni-
copoli și satele de prin prejur precum făcuse
și cu alte cetăți și orașe de pe malul Dună-
rei pînă la Marea Neagră. Turcii însă curînd
după aceea, luară iarasi cetatea Turnului

cească. Cantilli murind în 1908, fără moștenitori
directi, fiind celibatar, moșia s'a împărțit între
13 conmoștenitori¹ - colaterali - dintre care numai câțiva
mai stăpânesc și azi loturile lor. Cei alți și le au
vândut, ~~unii~~ la diverși. -

La răsărit de Atârnate, dincolo de apa Te-
leormanului este o poiană^(luncă) ~~mărginită~~ la Răsă-
rit și M. Zi' de dealuri. Pe dealul din spre M. Z.
e Pădurea Cerneala, despre care s'a pomenit
mai sus. -

Pe tot întinsul acestei ^{lunci,} ~~poiane~~ care are o su-
prafată ca de 10 Hectarii, s'au găsit
până mai anii trecuți Cranii.

Locuitorul Bancu D. Andrei, a decla-
rat scriitorului acestor rînduri, că ^{lunca} ~~poiana~~
care acum e ^{grădina de zarzavat} ~~un pământ în grădina de~~
~~zarzavat~~ a fost arată pentru prima oară
cam pe la 1870; și că el, Bancu, a fost
mănând vitele la plugul ^{lui tat-sa} Atunci, - spunea
el, - la tot pasul, plugul scotea câte
o căpățână de om.

Iar locuitorul Mitruș I. Roman mi a de-
clarat că săpând, ~~acum~~ ^{cu} vre o 8, 9 ani,
între e o noștină, foarte interesantă de povestit.

înapoi. În Septembrie 1596 Mihail atacă din
nou această cetate. Mihail adună din nou
o armată de 12000 de ostasi, trecu Dunărea
pe la Turnu Măgurele după ce tăia se la apa
Telormannului pe la Comuna Atârnat
vre o 500 de Turci..."

Nu ştiu pe ce documente s'o fi întemeiat d.
Pandele Dumitrescu, când spune că „la apa
Telormannului, pe la Com. Atârnat”. Eu însă,
presupunând ca s'a întemeiat pe documente
si izvoare demne de crezut, si avînd în ve-
dere osemintele ce se găsesc pe toată întin-
derea de 20 de pogoane a luncei de aci,
deduc că aci trebuie să se fi dat acea
luptă a marelui Mihail. —

x x
x

Pe dealul ce mărgineşte lunca în cestiune,
am spus, că e pădurea „Cerneala”. În aceas-
ta pădure e un izvor de apă, foarte
abundent. Aşa de abundent, că procură
toată apa, care trebuie spre a uda grădina
de zarzavat. aflătoare pe lunca unde presu-
pun că a omorât Mihail pe cei 500 de
Turci. La vreo 15 metri de ^{acest} ~~acesta~~ izvor,
am dat de urmele unei clădiri ale carei

Ziduri au fost de cărămidă. Zidul e foarte gros
și mortarul (moroiala) care a legat cărăizile
ăsa de bine preparat, că le leagă și acū.

Batrinii spun că au auzit și ei, că
aici a fost, nu știu când, o monăstire cu
calugări.

Lângă ea a fost și un cimitir al că-
rui cruci au dăinuit până pe la 1850.

Mi s'a mai spus că înainte de 1898, —
data venirii subsemnatului ca preot aci, — ad-
ministratorul moșiei respective, Mihale
Vurganas, a scos ^{de aci} foarte multe pietre,
mari, cubice, lucrate — pe care le a arun-
cat în ~~dosul~~ unei mori de apă, de pe
Tâlcoman. Atari pietre se mai găsesc și
acū, pe locul în cestiune.

Mi s'a ^{mai} spus că Mihale Vurganas
ar fi gasit aci și odoare, candele
cădelnite etc. În înșă nu știu precis.

Ar fi plăcut, interesant și important
pentru noi cei de aci, dacă cine va ne ar
putea veni în ajutor, înlesnindu ne mijloa-
ce de a patrunde mai clar în întu-
nerecul în care sta trecutul satului și al
localității Atârnată.

De aceea, dau slavă lui Dumnezeu și mă felicit,
ca întâmplarea a făcut să vin în contact
cu dl Locotent Alcibiade . . .
care a bine voit să bucure sufletul meu
cu nădejdea, că e posibil, ca prin
Domnia Sa să descoperim ceva în
acest sens. -

28 Mai 1922.

Atârnati.

Econ. M. Iliescu
Parohul Parohiei Atârnati.

Ceva mai multe despre prezentul și trecutul
Atârnatilor se poate citi în monografia,
ce am alcătuit din Ordinul Onor. Minis-
ter de Culte, unde o am și depusă în
manuscript - (2 volume a 50 file de coal
fre care) -

Între cele 2432 suflete care populează Comuna At-
târnatu, 362 sunt de origine bulgară. Străbunii lor
au venit și s'au așezat aci, chiar de la înce-
putul satului. Neajunsurile ce sufereau creștinii
de peste Dunăre din partea Turcilor, mai ales la
începutul secolului al 19-lea, i-a silit pe mulți
bulgari să treacă în România, unde s'au așezat.
~~Oare~~ formând colonii care există și azi în di-
verse sate ca Attârnat, Sănuiciu, Calomfirești,
Licurciu, Crângeni, Caravaneti, Alexandria, Lim-
neca etc. Aceasta este explicația existenței
în Attârnat a celor 362 suflete de origine bul-
gărească. O tradiție păstrată printre ei, spune
că străbunii lor au plecat de la Oreao sau
Oreava.

Pe domeniul Attârnat, sunt câte ⁹⁶va nume
cu însemnare istorică: d. ex. i Brazda lui Novac
care face extremitatea de răsărit a moșiei de la N.V
spre S.E. E vizibilă vara după ridicarea recol-
telor și figurează și pe harta Mareșului Stat Major.
2. Drumul Săreii. Nu mai există azi ca drum circu-
lar. Când a existat, se ține că ar fi pornit din satul
Attârnat, în spre Nord, paralel cu apa Telcormanului,
pe dreapta acostuiă. 3. Drumul Fierului. Este un

Drum azi circulat însă nesoseliut (drum de câmp) are o lungime de 8 Km. Porneste din soseaua judeteană Alexandru-Gurgiu, din spatele Bisericii Putintem si merge spre Rasant, pana la hotarul mosiei si al judetului. Numele de drumul "Fierului" si al "Sărei" ar proveni, se dice - din faptul că pe aceste drumuri au fost circuland carausii cari transportau fier si sare în spre S. Istov (Turcia) Se afirmă că la Atârnatî ar fi fost un centru loc de popas si de schimb. pentru chingii, fiind aici si magazii pentru depozitarea sărei. -

Mai înainte de înființarea satului Atârnatî, în pozițiunea lui actuală, a existat sat în spre Miza și de el, tot pe dreapta Teleormanului. Acest sat s'a numit Cotorani.

Tot așa, în vîile Atârnatenilor, acolo unde azi e, mîgura Nemernicilor, a fost un mic sat, "Nemernicî" înființat de veneticii (streiinii = nemernicî) cari își năpustisera nechile lor vechi, din cauza ciurmei și a holerei și se așezasera aici. Cotorani s'a desființat de mult. Nemernicî la 1864, o dată cu împroprietărirea lui Cuză.

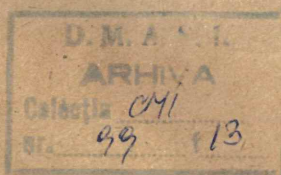
Or exista numele de Cotorani si Nemernici la Fotino si în Nomenclatura lui C. Mavrocordat

CHESTIONAR

PRIVITOR

LA MONUMENTELE ISTORICE

(Acest chestionar se va completa și înainta cu adresă oficială pe numele: D-lui Președinte al Comisiunii Monumentelor Istorice, Administrația Casei Bisericii, în interval de două săptămâni dela ziua primirii lui).

Pentru fiecare biserică, indiferent de anul când a fost clădită, se va alcătui chestionar aparte.

Județul *Teleorman*

Comuna *Atârnate*

Cătunul *Putinteni*

1) Felul monumentului.

Numele și hramul.

Mănăstire

Schit

Biserică parohială

Bișerici filiale

Sfântul Nicolae

(Pentru fiecare biserică filială se va face chestionar aparte).

2) E de zid sau de lemn? E drept-unghiulară sau cu sănuri?

De zid, dreptunghiulară

3) Care e anul de fondare și numele ctitorilor? (Se va da numele ctitorilor de pe pisanie pomelnice și portrete ctitorești).

*Zidită de ctitorul Popa Dinka
în Nicolae, în 1826.*

4) Ce inscripții de fondare, săpate în piatră și lemn, sau zugrăvite sunt? (pe cât se pot descifra).

Nimic.

P. S. În cazul când aceste rubrici nu sunt suficiente, se vor anexa file, arătându-se numărul rubricii la care se referă.

5) Ce clădiri sau ziduri sunt pe lângă biserică și ce vechime au? *Nimic.*

6) Are biserica pridvor cu stâlpi înflorați și chenare împodobite la uși și ferestre? *Are pridvor, de cu stâlpi simpli.*

7) Are pietre de morminte vechi? Ce inscripții au? (pe cât se pot citi). *Nu. Popa Dină e îngropat a -
fără s'are o cruce care spune
ca s'a săvârșit în anul 1860.*

8) Zugrăvelile sunt vechi sau noi? Pedinafara bisericii sunt zugrăveli? *Biserica nu e zugrăvită nici în
interior nici pe din afară.*

9) Tâmpla e de zid sau de lemn? Ce vechime are? E frumos împodobită? *E de lemn: un simplu paravan de
lemn vopsit, pe care sunt atarnate
icoanele principale. E din 1904. Până atunci
fusese un zid gros, cu niște uși prin care abia te strecurai.*

10) Câte strane vechi și sfeșnice de lemn sculptate sunt? *Nimic. Biserica n'are nici o strană,
nici chier arhivesce s'aua nici pentru
cantareți.*

11) Inventariul icoanelor vechi de la lămplă și din biserică, chiar a celor scoase din uz, cu arătarea inscripțiilor ce au, și numele sfinților ce reprezintă.

Nici una.

12) Inventarul candelelor, cădelnițelor, discurilor, ripidelor, chivoturilor, crucilor de lemn ferecate, paftalelor, potirelor, și al întregii argintării vechi, precum și al candelabrelor vechi, (indicându-se inscripțiile ce au pe cât se pot ceti).

Nici una.

13) Inventariul vestimentelor vechi, chiar a celor scoase din uz.

Nimic

14) Ce pomelnice vechi, manuscrise sau documente sunt? (Inventarul lor).

15) Inventarul cărților vechi de *Nici una*
slujbă, cu arătarea titlurilor lor.

16. Ce clopote vechi sunt și ce in- *Nici unul.*
scripții au?

17) Când s'a făcut ultima repara- *Ultima reparație s'a făcut în 1904.*
ție mare a bisericii; s'a păstrat ce *Cu această ocazie s'a dărâmat și*
era vechi? *Sampla veche (de lemn) care era ne-*
practică.

18) Ce legende istorice se pove- *vezi anexa*
lesc despre acest sfânt locaș?

19) Ce lucruri istorice sunt prin *Patinterul e sat vechi. Se zice ca*
prejur: palate domnești, case boierești, *datează de vremea lui Mihail Viteazul.*
cule, case vechi țărănești, câmpuri *În vîile din N. V. bisericii se găsesc*
de luptă, cruci de piatră mari (cu *oseminte / oase și crani / care se zice*
inscripția pe cât se poate descifra). *ca sînd dintr-o luptă între Tătari și Romani.*

Semnătura Parohului (Superiorului), *Leon. Havarofor M. Flescu*
Sigiliul Bisericii (Mănăstirii)

18. Respectiv de zidirea Bisericii filiale „Sf. Nicolae” din Căt. Putintein, circulă următoarea legendă:

Înainte de 1826 se află pe locul unde se află acum biserica Putinteinului, o bisericuță de lemn. În acele vremuri de tristă amintire, Turcii au fost jefuind și omorînd fără nici o sfială, pe ori unde au fost trecând și pe ori cine au fost căsătorind; iar lumea de spaimă a fost băjenind, adică a fost fugind pe unde a fost putînd, năpustindu-se casele și lăsînd satele pustii. În timpul unei asemenea băjenii, un foc a izbucnit în câmp: cum? nu se știe; și fiind că lumea a fost toată fugită și câmpurile pline de bălării uscate, ^{local} s'a întins fără să dea de vre un obstacol, pînă în preajma Putinteinului, unde a ars și biserica care era în marginea satului. Când locuitorii au venit înapoi din băjenie și au găsit biserica arsă, s'an întristat și au plâns, întocmai ca și Ebreii când au scăpat din robia Babilonului și s'an întors în Ierusalim, unde au găsit vestitul templu al lui Solomon distrus iar „Popa Dinka sin Niculae” ca un nou prooroc Agheu i a mîngăiat și punîndu se în fruntea lor a procedat la strîngerea fondurilor ce trebuiau pentru o nouă biserică, prostînd (adică cerînd,

până și decindea". —

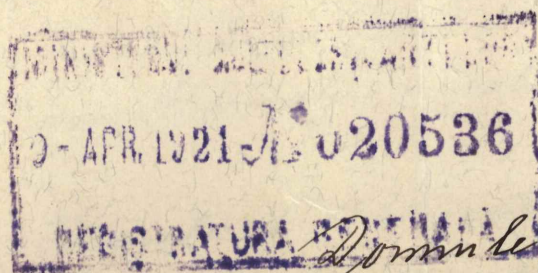
(Extras din Monografia Comunei Atârnați,
tipărită în 1908 de Pr. M. Thesen, pag. 95)

Paroh, Icon. M. Thiesky

Parohia Atârnati
Com. Atârnati
Jud. Teleorman
Nº 5
6 Aprilie 1921

M. A. S. I.
C. A. S. I.
C. A. S. I.
99 16

Domnule Ministru,
Ataturate prezentei am onoarea a vă
depune recționarea primită cu ordinul
Nº 735/1921, completată după cuviință.
Cu profund respect
Paroh, Icon. M. Ilescu

Cu 4 anexe: Răspuns ordinului Nº 735
al Comisiei Monumentelor Istorice, Adm.
nistrației Casei Bisericești. —

Onor. Domniei Sale
Domnului Ministru al Cultelor și Artelor
(Com. Monumentelor Istorice —
Ad. ÎN. C. A. S. I.)

18. În legătură cu ridicarea bisericii parohiale „Adormirea” din Atârnăți, circulă și următoarea legendă:

„Înainte de 1830, cete de haiduci au fost cu treisrind prin muntii de „decindea” (de dincolo de Dunăre), omorînd și jefuind. Între multele cete de acest fel a fost una compusă din 12 inși, unui turci alături bulgari sub conducerea unui căpitan turc. În incursiile sale acest căpitan turc, răzărind într-un sat o fată tânără și frumoasă, bulgăroaică, și plăcându-i, pune ceata de o răpește. Dar unul dintre haiduci cu numele de Pârvan îndrăgostindu-se și el de fată îi propune ^{acestei} (ca să o scape din ghiarele turcului) cu condiție ca ea să primească să rămâie a lui, adică a lui Pârvan, devenind soția sa. Fata primește propunerea preferându-l pe el ca bulgar și creștin, turcului, din mâna căruia ea nu mai spera altă scăpare, și amândoi, el și ea, combinând un plan, omorâă atât pe turc cât și pe cei l'alți cetasi. Rămăind stăpan peste mult aur furat de el și de cei l'alți cetasi în decurs de mai mulți ani, Pârvan îl ia și trecînd Dunărea, dincoace, împreună cu tovarasa sa, suie pe valea Vezii și a Teleornanului, până la satul Atârnăți (30 de kilometri de Dunăre) care atunci era în formație și se așază și el aci. Satul neavînd biserică

și Pârvan simțindu-și sufletul asuprit din timpul haiduciei sale, pe de altă parte știindu-și și punga plină, voia să și ispășească păcatele ridind el Biserica care lipsea aci. Este însă, împedicat de proprietar, biv nel slugerul Demitracke Borolo, care nu se știe din ce pricină, poate că din pricina amorului sau propriu și a calității sale de proprietar al moșiei, nu l lăsa să și împlinească dorința.

În urmă, Borolo începând el ridarea lusercei, se spune că aproape de isprăverie isprăvi și banii. Atunci recurse el la Pârvan, care îi înlesni bucuros atâta cât trebuia.

Unii spun că Pârvan dăruia cu toată inima și fără nici o pretentie acești bani; alții spun că a primit în schimb parte din moșie pe trei ani, ca arendaș. De și cu totul nesigură în ultima cestințe, această legendă pare a fi cu un sămbure de adevăr într'nsa, pentru că pe de o parte se povesteste de prea mulți batrâni; iar pe de alta, noi - Preotii - am primit de la predecesorii noștri a pomeni ca ctitori pe: „Pârvan, Dimitrie și Elena”

Pârvan haiducul, se afirma de multe că a fost urmărit chiar aci, în mai multe rânduri, de bande de turci cari veneau să răzbane pe cei uciși de Pârvan și să l jefuiască. Însă nu i s'a întâmplat nimica. Pârvan murind, a

a lăsat un fecior, Petcu. Petcu a lăsat pe Panca (Pancu)
mort în 1900 și înmormântat chiar de mine; iar Panca
a lăsat pe Hristea, care e azi enorias de bună cuvi-
ință și gospodar fruntas în Com. Atarnăți.

(După monografia Com. Atarnăți, tipărită în
1908 de Pr. M. Iliescu, pag. 69 și urm.)

Pard, Icon. M. Iliescu

